

Socialdepartementet

Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona

Uppdrag om vägledning för tillsyn m.m. enligt plan- och bygglagen

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Boverket att ta fram en vägledning för byggnadsnämndernas tillämpning av bestämmelserna om tillsyn, ingripanden och påföljder enligt 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL.

Uppdraget, som ska genomföras i samverkan med länsstyrelserna och efter samråd med Sveriges Kommuner och Landsting, ska redovisas senast den 15 december 2014 till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

Den nya PBL har varit i kraft sedan maj 2011. Reformen syftade bl.a. till att stärka tillsynen av tillämpningen av lagen och att tydliggöra roller och ansvar i byggprocessen. Bestämmelser om tillsyn har samlats i 11 kap. PBL, medan mer preciserade bestämmelser återfinns i 8 kap. plan- och byggförordningen (2011:338). Enligt dessa bestämmelser är tillsynen över att kraven i PBL följs i första hand ett kommunalt ansvar, och utövas av byggnadsnämnden. Boverket och länsstyrelsen ska emellertid ge tillsynsvägledning som stöd för byggnadsnämndens tillsynsarbete.

Regeringens ambition är att plan- och byggprocessen ska kunna genomföras på ett effektivt sätt. Regeringen har i regleringsbrev för år 2012 och 2013 gett Boverket och länsstyrelserna i uppdrag att på olika sätt verka för att PBL tillämpas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Ärendet

Boverket och länsstyrelserna har sedan 2011 samverkat kring arbetet med tillsynsvägledning. I Boverkets tillsynsrapport för 2012 (dnr S2013/2573/PBB) redovisas några erfarenheter av hur bestämmelserna om tillsyn i 11 kap. PBL har tillämpats. Redovisningen bygger på

sammanställningar och enkäter som genomförts av länsstyrelserna. I rapporten framgår bl.a. att tillämpningen av tillsynsbestämmelserna varierar mellan olika kommuner och att det i flera avseenden finns oklarheter om hur bestämmelserna ska tillämpas. Boverket konstaterar att byggnadsnämnderna är i behov av vägledning om formulering av tillsynsbeslut, metoder och rutiner för tillsynsarbete samt om ingripande, avgifter och handräckning.

Regeringen framförde i propositionen till den nya PBL bl.a. att tillsynen behövde stärkas (prop. 2009/10:170, s. 330). Mot bakgrund av bl.a. Boverkets redovisning gör regeringen bedömningen att lagändringarna ännu inte har fått det genomslag som avsågs. Tillsynen styrs i hög grad av anmälningar utifrån, besluten överklagas ofta och förhållandevis många beslut upphävs till följd av oprecisa förelägganden, brister i processen eller att bestämmelserna på annat sätt tillämpas felaktigt.

En fungerande och enhetlig tillsyn utgör en viktig förutsättning för en effektiv byggprocess och att samhällskraven för bl.a. byggnadsverk, tomter och allmänna platser följs. Det är enligt regeringens mening otillfredsställande att tillsynen inte fullt ut utförs enligt lagens bestämmelser. Det kan heller inte anses acceptabelt att bestämmelserna tillämpas på olika sätt i skilda kommuner.

Regeringen anser att det är angeläget att kommunerna ges stöd och vägledning för att utföra tillsynen. Boverket har huvudansvaret för att ta fram denna och har inlett ett samarbete med länsstyrelserna på området. För att förstärka det pågående arbetet bör Boverket med stöd av särskilda medel ges i uppdrag att ta fram en skriftlig vägledning för byggnadsnämndernas tillsyn.

Närmare om uppdraget

Syftet med vägledningen bör vara att ge stöd för hur bestämmelserna om tillsyn, ingripanden och påföljder kan tillämpas av byggnadsnämnden i olika situationer. Vägledningen bör omfatta hur tillsynsbeslut utformas, metoder, rutiner och riktlinjer vid tillsynsarbete och ingripande, byggsanktionsavgifter samt hantering av viten och handräckningsärenden. Vägledningen bör även innehålla en sammanställning över relevanta rättsfall inom området.

Regeringen avser att avsätta 1 000 000 kronor för 2014 för det fortsatta genomförandet av uppdraget. Medlen betalas ut under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Stefan Attefall

Micaela Schulman

Kopia till

Länsstyrelserna
Sveriges Kommuner och Landsting